

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6380/2550

นางปรีชา ผิวละออ ในฐานะผู้จัดการมรดก ของนายสวัสดิ์ ทองพุ่มโจทก์ นายนิรุต สีสด กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 1381, ป.พ.พ. มาตรา 1367, ป.ที่ดิน มาตรา 58 ทวิ, ป.พ.พ. มาตรา 1377

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินพิพาทมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ตาม ป.ที่ดินฯ มาตรา 58 ทวิ นับแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2521 ส. ขายที่ดินและบ้านพิพาทโดยส่งมอบการครอบครองให้ พ. ในเดือนพฤศจิกายน 2526 ยังอยู่ภายในกำหนดเวลาห้ามโอนตามกฎหมาย แม้ในระหว่างนั้น พ. จะยังไม่ได้สิทธิครอบครอง เนื่องจากถูกจำกัดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว มีผลทำให้การโอนที่ดินพิพาทตกเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 ถือว่า พ. ครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทแทน ส. แต่เมื่อ พ. ยังคงครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทตลอดมาจนล่วงเลยระยะเวลาห้ามโอนแล้วเป็นเวลานานประมาณ 6 ปี โดย พ. ถึงแก่ความตายเมื่อกลางปี 2537 และจำเลยที่ 2 เป็นผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินพิพาทตลอดมา และ ส. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2530 ก่อนครบกำหนดเวลาห้ามโอน แต่โจทก์เพื่อยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของ ส. เพื่อกล่าวอ้างสิทธิในที่ดินและบ้านพิพาท ในปี 2537 โดยก่อนหน้าที่ พ. จะถึงแก่ความตายนั้น โจทก์และทายาทของ ส. ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวอ้างสิทธิครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทแต่ประการใด จึงเป็นกรณีที่ พ. ไม่อาจทราบได้ว่าตนยึดถือที่ดินและบ้านพิพาทไว้แทนผู้ใด อันจะต้องบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือไปยังผู้นั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 1381 พฤติการณ์แห่งคดีแสดงให้เห็นว่าโจทก์และทายาทของ ส. สละเจตนาครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทแล้ว การครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทของ พ. จึงเป็นการยึดถือโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน พ. ย่อมได้ซึ่งสิทธิครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา 1367

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับให้จำเลยทั้งสองส่งต้นฉบับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 600 ตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้โจทก์ หากส่งไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ให้ศาลมีคำสั่งให้นายอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ออกใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) แก่โจทก์โดยให้จำเลยทั้งสองรับเงิน 50,000 บาท ไปจากโจทก์ตามฟ้อง และห้ามมิให้จำเลยทั้งสองรับเงิน 50,000 บาท ไปจากโจทก์ตามฟ้อง และห้ามมิให้จำเลยทั้งสองเข้าเกี่ยวข้องในที่ดินและบ้านตามฟ้องอีกต่อไป จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาพิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ให้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิจารณาและพิพากษาใหม่เฉพาะในประเด็นข้อพิพาทที่ว่า จำเลยทั้งสองครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทไว้เพื่อเป็นประกันหนี้เงินกู้นายสวัสดิ์ ทองพุ่ม ตามฟ้องหรือไม่ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษากลับ ให้จำเลยทั้งสองส่งมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 600 ตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คืนโจทก์ และห้ามจำเลยทั้งสองเข้าไปเกี่ยวข้องกับที่ดินและบ้านพิพาท จำเลยทั้งสองฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นบุตรนาย

สวสดี ทองพุ่ม ซึ่งถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2530 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งโจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของนายสวสดี นายเพียร สีสด เป็นบิดาจำเลยที่ 1 และเป็นสามีจำเลยที่ 2 ที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) พร้อมสิ่งปลูกสร้างมีชื่อนายสวสดีเป็นเจ้าของ ที่ดินพิพาทมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2521 ในปี 2525 นายเพียรและนายสวสดีต้องการซื้อขายที่ดินและบ้านพิพาทในราคา 50,000 บาท แต่ที่ดินพิพาทมีข้อกำหนดห้ามโอนนายธรรมนุ ยองประยูร สารวัตรกำนันตำบลร่อนทองในขณะนั้นจึงให้นายสวสดีทำสัญญากู้ยืมเงินนายเพียร ฉบับแรกลงวันที่ 17 สิงหาคม 2525 จำนวน 45,000 บาท ตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน ส่วนอีก 5,000 บาท ตกลงจะชำระเมื่อโอนที่ดินพิพาทแล้ว ต่อมาปี 2526 นายสวสดีประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาไปอยู่จังหวัดนครปฐมและต้องการรับเงินส่วนที่เหลือ นายธรรมนุจึงให้นายสวสดีทำสัญญากู้ยืมเงินฉบับที่ 2 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2526 จำนวน 5,000 บาท และทำหนังสือมอบอำนาจเกี่ยวกับการโอนที่ดินพิพาทโดยลงวันที่ล่วงหน้าให้พ้นกำหนดเวลาห้ามโอน พร้อมกับมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) และหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่เกี่ยวกับที่ดินพิพาทให้นายเพียรยึดถือไว้ นายสวสดีย้ายภูมิลำเนาไปอยู่จังหวัดนครปฐมในเดือนพฤศจิกายน 2526 จากนั้นนายเพียรและจำเลยที่ 2 ก็ได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตลอดมา ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองมีว่า โจทก์มีสิทธิครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทหรือไม่ เห็นว่า ที่ดินพิพาทมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 58 ทวิ นับแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2521 นายสวสดีขายที่ดินและบ้านพิพาทโดยส่งมอบการครอบครองให้นายเพียรในเดือนพฤศจิกายน 2526 ยังอยู่ภายในกำหนดเวลาห้ามโอนตามกฎหมาย แม้ในระหว่างนั้นนายเพียรจะยังไม่ได้สิทธิครอบครอง เนื่องจากถูกจำกัดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว มีผลทำให้การโอนที่ดินพิพาทตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ถือว่านายเพียรครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทแทนนายสวสดี แต่เมื่อนายเพียรยังครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทตลอดมาจนล่วงเลยระยะเวลาห้ามโอนแล้วเป็นเวลานานประมาณ 6 ปี โดยนายเพียรถึงแก่ความตายเมื่อกลางปี 2537 และจำเลยที่ 2 เป็นผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินพิพาทตลอดมา นายสวสดีถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2530 ก่อนครบกำหนดเวลาห้ามโอน แต่โจทก์เพื่อยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของนายสวสดีเพื่อกล่าวอ้างสิทธิในที่ดินและบ้านพิพาทในปี 2537 โดยก่อนหน้าให้นายเพียรจะถึงแก่ความตายนั้น โจทก์และทายาทของนายสวสดีไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวอ้างสิทธิครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทแต่ประการใด จึงเป็นกรณีที่นายเพียรไม่อาจทราบได้ว่าตนยึดถือที่ดินพิพาทไว้แทนผู้ใด อันจะต้องบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือไปยังผู้นั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1381 พฤติการณ์แห่งคดีแสดงให้เห็นว่าโจทก์และทายาทของนายสวสดีสละเจตนาครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทแล้ว การครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทของนายเพียรจึงเป็นการยึดถือโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน นายเพียรย่อมได้ซึ่งสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1367 โจทก์หาสิทธิครอบครองที่ดินและบ้านพิพาทไม่ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยทั้งสองฟังขึ้น" พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

องค์คณะ

เรวัตร อิศราภรณ์ · ประทีป เฉลิมภัทรกุล · วีระชาติ เอี่ยมประไพ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6380/2550>